

- Is het bewustzijn van deze verwijdering belangrijk, noodzakelijk, overbodig, onaangenaam...? Verklaar jullie reacties.

Bileam groeit, maar **hoe leert hij dat** ? Eerst en vooral in zijn lichaam. Door bewust te worden , dat wanneer de zaken verkeerd lopen, hij woedend wordt en begint te slaan en zin heeft om te doden. De ezelin, die spreekt, lijkt regelrecht uit een sprookje te komen: nochtans is zij het, het dier met een **instinctief kantje**, ja zelfs intuïtief van het levende wezen, die de engel Gods ziet en die tracht haar meester te redden. Van zijn kant herkent de man Gods, ontwikkeld, intelligent, schijnbaar geestelijk onberispelijk, God niet. Daarna, gaat het leerproces **via de relatie** : pas wanneer de ezelin zich "openbaart" als "zijn ezelin waarop hij zijn leven lang ...heeft gereden" (Num 22:30) is Bileam bereid de engel Gods te zien, zich te buigen voor God en zijn fout te herkennen nl. dat hij de aanwezigheid van God , die hem de weg versperde, en het instinct dat tot hem sprak, niet herkend heeft .

Tenslotte heeft Bileam iets belangrijks geleerd :alhoewel God hem had gezegd dat hij alleen zal doen wat Hij hem zal zeggen (Num 22:20), maakt Hij hem nu duidelijk dat hij alleen zal zeggen het Woord dat God tot hem zal spreken (Num 22: 35,38). Hij is van uitvoerder naar prediker van "goed nieuws" geëvolueerd, m.a.w. een evangelie dat hem in zijn wezen heeft geraakt, dat hem heeft toegelaten een Heel andere God te ontmoeten en te groeien.

- Hoe kunnen we in ons geestelijk leven , in ons kerkleven, in onze inspanningen om te evangeliseren overgaan van het programma naar de relatie ?
- Bekleedt de instinctieve, intuïtieve waarneming van God bij jullie een plaats ? Hoe kunnen we Hem een belangrijkere plaats geven in onze zo dikwijls verstandelijke benaderingen ?

Doris Vargas - Hordosch

De "gekke" van de profeet

10

29/11 – 05/12

Lees : Numeri 22-24

In veel Bijbelteksten krijgen we een negatief beeld van Bileam : dikwijls (2 Petrus 2:15-16; Openb 2:14) wordt hij geschetst als een profeet geïnteresseerd in winstbejag, die de kinderen van Israël aanzet tot afgodendienst. Het Oude Testament ziet in hem ook een vijand van Israël omgekocht door de Moabitische vijand die de dood verdient (Num 31:8,16; Deut 23:5. Joz 13:22). Misschien hebben deze vermeldingen en het eerder positieve relaas van Num 22-24 een andere oorsprong ¹ ? Daarom is het is nog meer opmerkelijk dat de "Joodse" Bijbel (Het Oude Testament) **deze "held" van de zegening, die niet tot het volk van Israël behoort** , heeft onthouden en daarom des te meer belangrijk aandacht te schenken aan de eigenaardigheid van deze tekst bij het lezen.

Deze hoofdstukken spreken ook in het bijzonder over zegening en vervloeking in een context waarbij Israël zijn eerste overwinningen kent (tegen de Amorieten: Num 21). Om die reden denkt de koning van Moab dit volk slechts te kunnen verslaan door een toverformule ² van vervloeking: klaarblijkelijk is Bileam hierin een kampioen. We zullen ook dieper ingaan op Numeri 22 omdat het de sleutel tot de volgende hoofdstukken lijkt.

¹ Voor de stad Petor aan de Rivier (Num 22,5) worden twee oorsprongen bevestigd: in de streek van Aram , Mesopotamië (Deut 23:4) of in het land Edom, vaderland van Esau (Gen 36:37)

² Deze magische opvatting van zegening en vervloeking zien we ook in andere Bijbel passages: éénmaal het eerstegeboorterecht toegekend aan Jakob kan Isaak het niet meer terugschikken aan Esau (Gen 27:33). In een moderne context gekenmerkt door bijgeloof en fatalisme, waar zegening deel uitmaakt van de soevereiniteit van God, blijven de Bijbelteksten actueel.

1. Balak of de prijs van vervloeking (Num 22:1-20)

Deze tekst vertelt ons over het zo courante conflict in alle tijden tussen een machtige en een man van God.

De Moabitische koning Balak denkt dat **alles een prijs heeft**, zelfs zegening of vervloeking. Hij denkt zijn wil te kunnen opdringen met de hulp van een onderhandelingsploeg en een goed loon. Zijn doel is duidelijk : hij wil " zich bedienen" van de faculteiten van vervloeking van Bileam om zijn militaire doeleinden te bereiken. Deze bestaan erin om dit " volk dat de oppervlakte van het land bedekt"(Num 22:5 – zijn visie lijkt wel wat overdreven) te verslaan en weg te jagen. Tegenover hem staat **een "goed gelovige"** die je in elke periode wel tegenkomt. Dat hij geen Israëliet is, versterkt alleen maar zijn universeel karakter : hij staat in contact met de persoonlijke God van Israël ("de Here"- Num 22:8 – drukt het tetragram JHWH, uit dat een soort "voornaam" van God is; hiermee is Hij aan Mozes verschenen bij het brandende braambos), hij raadpleegt " zijn God" (Num 22:18), stelt zich afhankelijk van zijn antwoord en gehoorzaamt hem door te weigeren (Num 22:13) of door te aanvaarden (Num 22: 20) de afvaardiging van Balak te volgen. Hij doet alles wat je zou verwachten van een goed christen. Het vervolg van het verhaal is des te meer verrassend.

- Gebeurt het dat we , zoals Balak, een baatzuchtige visie over Gods zaken krijgen ? Geef voorbeelden.
- Welke betekenis zou je geven aan de vragen waarmee God "inlichtingen vraagt" aan Bileam ? (vb. Wie zijn die mannen bij u ? Num 22:9)
- Is het nodig te bidden, Gods wil te vragen wanneer het om daden van vervloeking of dood gaat ?

2. Een wispelturige God en een ezelin die opzij gaat (Num 22:21-40)

Nadat God zijn toestemming heeft gegeven, gaat Bileam op weg. Het vervolg van de tekst lijkt ons onbegrijpelijk : God wordt toornig wanneer Hij Bileam ziet vertrekken, en de engel des Heren tracht hem de weg te versperren, alsof hij alleen maar had gedaan waar hij zin in had. Bovendien zou hij hem kunnen doden en Bileam dankt zijn leven alleen maar aan de " wijsheid" van de ezelin.

Waarom, tenslotte, oordeelt de engel des Heren dat de reis van Bileam op een lichtzinnige manier is ondernomen (Num 22:32), terwijl hij hem hiervoor zelf de toestemming had gegeven ? Deze vragen rijzen waarschijnlijk op om ons aan te zetten naar de diepere betekenis van de tekst te zoeken.

Anderzijds kunnen we ook onsamenhangendheid vaststellen in de houding en het gedrag van de man Gods. Wanneer zijn ezelin afwijkt, gaat zijn ontevredenheid in stijgende lijn : eerst slaat hij haar om haar weer op de goede weg te brengen, daarna omdat zij hem de voet klemt tegen de muur, dan ontsteekt hij in woede tegen haar en heeft hij tenslotte zin om haar te doden. Zoals de ezelin zich verwijderd van de weg om zich tegen de muur aan te drukken of onder Bileam gaat liggen, zo brengt de Bijbeltekst de **verwijdering** van de man Gods in beeld, in zijn woorden enerzijds en in zijn houding anderzijds³. Natuurlijk heeft Bileam een nauwe relatie met zijn God en vraagt Hem wat Zijn wil is, maar hij lijkt niet in staat de hand van God te zien in zijn eigen levensweg en zeker wanneer dat niet past in zijn eigen plannen. Weerspiegelt de verwijdering die dus bestaat tussen zijn woorden en zijn houding ook niet deze tussen de toespraak van God en zijn beleving van God? Hoewel hij zich verlaat op God, is Bileam vertrokken voor een "opdracht" van vervloeking. Maar beseft hij wel waarin hij zich heeft geëngageerd ? Kan hij zo gemakkelijk beschikken over vervloeking of zegening ? **Zijn onze menselijke ondernemingen, tenslotte, niet dikwijls " reizen die lichtzinnig worden ondernomen" ?** Maar het gaat er niet minder om te moraliseren of schuldgevoelens op te wekken dan om **de mogelijkheid om te groeien te doen uitkomen.**

- We zijn gewoon van tot God en van God te spreken. Hoe kunnen we de verwijdering in gedachten houden die bestaat tussen de gedachten van God en de menselijke gedachten (Jes 55:7-8) ?

³ In het eerste deel neemt Bileam herhaaldelijk het woord: met de delegatie van Balak, om te antwoorden aan God, om tot God te spreken, om van God te spreken, om zijn keuzes te verdedigen. In het tweede deel, vinden we een Bileam terug met minder woorden – hij spreekt alleen maar om te antwoorden aan de ezelin en de engel des Heren.